

Hitt ónda vinnur ongantíð - tað forkemur sær bara sjálvt

Vit prenta her prædiku, sum Niels Pauli Danielsen, sóknarprestur helt sunnudagin eftir nýggjár í Klaksvíkar kirkju

Bøn fyrri prædiku:

Hirðarnir leitaðu til fjósið í Bethlehem, og vismennirnir komu heilt úr Eysturlondum, lögðust á knæ og tilbóðu barnið og góvu tí gávur.

Eisini vit koma, kæri Jesus, leidd av guddóms-orði tinum, og takka tær fyrri ljósið, tendrað er í hjørtum okkara, kærleikan, trúna og vónina.

Tá ið seinni heimsbardagi var hasaður av, komu teir í húsaleivdunum í Warszawa fram á eina flösku við einum pappiri í. Á hesum pappirinum ger gýðingurin Joessel Rackower 43 ára gamalur liv sitt upp teir síðstu dagarnar og timarnar, hann livdi. Konan er deyð og tæy 6 børn teirra somuleiðis. Og í ghettoni endar hann sjálvur dagar sínar í vónloysi, størri enn maður skuldi verið førur fyrri at kunna borið.

Og tó sigur tað, hann skrivur, frá einari lagnari meg. Hann tekur fyrst upp eftir einum rabbi: «Tað finst einki, ið er meira heilt enn eitt brotið og sundurfarið hjarta».

Og Joessel Rackower vendir sær síðan til Gud og sigur: «Tann roynsla, tú hevur latið okkum verið fyrri, er so tung og so beisk, at tú mást bera yvir við teimum av fólkum tinum, sum í vónloysi hava vent tær bakið».

Fyrigev eisini teimum, ið hava háðað navn titt og eru farin at tæna øðrum gúðum — teimum, ið hava verið líkassal mótevígis tær. Tú hevur sligið tæy so harðliga, so at tæy ikki longur trúgva, at tú ert faðir teirra... ella als ikki trúgva, at tæy hava nakran faðir...

Eg kann ikki prisa tær fyrri tað, tú letur um teg ganga. Men eg vælsigni teg og lovi ræðuliga stórleika tinum — hann má vera ógiligur, tá ið sjáld tað, ið nú fer fram, ikki rører teg...

Og hann heldur fram, nú ikki til Gud, men um Gud:

«Eg doygi rólíkur, men ikki í friði. Eg eri sligin, men ikki frá mær sjálvum, eri ein, ið trúgvi, men ikki ein, ið biði. Eg eri ein, ið er bundin at Gudi, men ikki ein, ið við bindi fyrri eyga sigur amen til alt. Eg havi hildið boð hansara, eisini tá ið hann hevur sligið meg fyrri tað. Eg havi hildið av honum, og eg eri og verði hugtikin av honum, eisini tá ið hann hevur trýst meg til jarðar (jarðlagt meg), hevur pint meg til deyðis og hevur gjørt meg til háð og spott».

Og hann heldur fram við at siga frá einari søgu, lærari (rabbi) hansara hevur greitt honum frá um ein gýðing, sum flyddi undan tí sponsku inkvisitionini í einum litlum báti, og sum mistu konu og børn og endaði við at koma til eina oyðna oyggj og segði Gudi, at tað ikki skuldi eydnast honum at sleppa av við seg, sjáld um hann sló hann, tók tað besta og tað dýrabarasta, hann átti, frá honum, ja, píndi hann til deyðis.

Og Joessel Rackower endar bræv sitt við at siga: «Hetta eru síðstu orð míni til tín, vreiði Gud mín: Tað skal ikki eydnast tær! Alt møguligt hevur tú gjørt,

fyrri at eg ikki skal trúgva tær, og fyrri at eg skal vera í iva um teg! Men eg doygi, sum eg havi livað, í einari óvirkandi, hellufastari trúgv á teg.

Hoyr Ísrael, Harrin vár Gud, Harrin er ein!»

Henda frágreiðing í brotnu flöskuni í Warszawa sigur frá einum áliti, ið er nógv størri enn allar okkara mangan ókristiligu meiningar um, at øll rokni-stykki á ein ella annan hátt ganga upp. Tí tæy ganga upp ferð eftir ferð ikki upp.

Men Gud er Gud, um land alt legðist oyðið. Gud er Gud, um menniskjan øll doyði.

Sama álit á Gud tykist Jósef hava havt.

Við søguni um flýggjanina til Egyptalands sigur evangelistin, at Jesus frá fyrsta degi var forfylgdur her á jørðini. Sendur av Gudi og jagstraður av menniskjum.

Samtíðis sigur evangeliðið frá forsjón Guds.

Fyrri øðrum at siggja flýggjaðu tæy fyrri Heródesi og monnum hansara. Men fyrri teimum sjálvum at siggja var tað ikki bara ein flýggjan, men ein førsla (leiðsla). Og tá ið tæy sá tað, skyldast tað lýdni teirra. At vera undir forsjón Guds er ikki tað sama sum at vera fram-siggin ella siggja tað úr erva. Tað hevur heldur nakað við tað at gera at taka eitt stig hvørja ferð og vera tryggur við tað.

Jósef kundi jú væl havt spurt, hvi Gud ikki eins væl hevði latið Heródes doyð nakrar dagar fyrr, so tæy høvdu ikki havt fyrri neyðini at rýmt. Men tað gjørdi Jósef ikki. Hann trúði á forsjón Guds, men hann gjeðnumskoði tað ikki. Forsjón Guds kanst tú ikki fáa eyga á, sum tú annars kann fáa eyga á tær umstøður, ið ávirka livið.

Tað var ikki bara sum at siga tað at vera einum dreymi lýðin og far úr bygd-um øki út í eina oyðimørk oman móti Egyptalandi.

Vegin kendi Gud.

Tí mong ár frammanundan var ein annar Jósef ferdur burtur frá ættarfólki sínum ta somu longu leið, ein Jósef, ið eisini legði øll viðurskipti síni í hond Guds og varð hjálptur, sjáld um tað gingi ár, aðrenn Gud fekk vent tí ónda, beiggjarnir og kona Potifar's gjørdi móti honum, og snarað tí til signing fyrri øll, bent tað, sum vit sungu fyrri løtu síðan, at Gud ger.

Vit duga ikki at skilja, hvi børnini í Bethlehem skuldu verða myrd. Ella børnini í Egyptalandi á døgum Mósesar, tæy í Warszawa og undir seinna heimsbardaga ella tæy í dag, bæði fædd og ófædd.

So ónt kann tað ónda vera.

Men tað vann kortini ikki, og tað ónda vinnur ongantíð.

Tað er boðskapurin til okkara.

Tað oyðileggur bara seg sjáld.

Gud er hann, ið sigrar.

Tað er eitt stórt undur, at hitt ónda ongantíð megnar heilt at beina fyrri tí

góða, eisini sjáld um tað hevur valdið sum hjá Heródesi. Hann gekk sínar egnu leiðir. Tann møguleika hevur menniskjan fingið, at hon kann ganga egnu leiðir sínar og ikki Guds.

Jesus kom bara í vegin fyrri honum.

Tí vildi hann beina fyrri honum. Hann hevði beint fyrri øllum, sum komu í vegin. Fleiri av elstaráðnum hevði hann latið drepa, stutt eftir at hann var komin til ræðið, og harumframt 300 heryvirmenn. Elsta son sín, Antipater, hevði hann eisini dripið, tí at hann óttaðist fyrri, at hesin fór at skúgva hann av rókini og sjálvur vilja vera kongur. Og tveir aðrar synir drap hann eisini, Alexandur og Aristobul, tað sama hevði hann gjørt við konu sína, Mariamme, móðir hennara og beiggja hennara einaferð í einum svimjihyli. Og nógv, nógv onnur.

Men Jesusbarnið slapp hann ikki at røra.

Heródes er okkum ein stóðug áminning um, hvussu ónd ið menniskjan kann vera, og hvussu hitt ónda altíð brýtur niður og oyðileggur, ja, livir av at gera tað. Hitt ónda kann ikki skapa nakað. Tað kann bara oyðileggja tað, onnur hava skapað og bygt upp. Tað er ikki fært fyrri at trívast við egnum mátti. Tað má hava nakað at «tera uppá» fyrri at gera seg galdandi. Tað snultar og livir av at oyðileggja tað góða á nakað tann sama hátt, sum hitt stuttliga má hava nakað, sum ikki er stuttligt, «t livir av og gera tí láturs».

Men frásøgnin um ferðina til Egyptalands hjá Mariu og Jósefi við Jesusbarninum er upp aftur meira ein greiður boðskapur til okkara um, at hitt góða sigrar, tí at óndskapurin verður lumpaður og forkemur sær sjálvum. Hitt góða vinnur. Gud vinnur, og tað ger hann altíð, sjáld um tað viðhvørt tykist, sum hann tapir, og tað tekur sína tíð.

«Hvør djævol hevur sína tíð».

tað er eitt gamalt orð.

Men tann, sum gekk móti Gud í strið, hann sjáldur fór í sor.

Gud vil ikki liðingina. Og hon rører hann. Tað er Langfriggjadagur prógv um.

Men hvi hevur hann so givið Heródesi og øllum øðrum valdsharrum makt?

Kierkegaard hevur nomið við tað, tá ið hann sigur: «At við at skapa menniskjuna hevur Gud sagt treytaleysa almátt sín frá sær. Ikki sum maskinur vórðu vit skapað — men hann myndaði okkum út frá tí kærleikans risiko (váða), ið gav okkum myndugleika til sjálvi at elska, men tí eisini til at hata. Hann gav okkum myndugleika til at lekja, men tí eisini til at sára og pina.

Sum ein nýggjur Móses kom Jesus undan ræðuleikum í Bethlehem, har skriggini hoyrdust so víða um, at tað eisini í okkara máli í dag er eitt orð, sum minnir á hetta óbótaverk, «eitt ramskrigg» siga vit — «Rædd varð hoyrd í Rama, grátur og eymskan mikil, — Rakul var tað, ið um børn síni græt; ei hon vildi

Niels Pauli Danielsen til gudstænastu og dóp í Húsa kirkju

av trega lætta, tí at tæy eru ikki til longur».

Og hann grundaði ríki sitt og stríðið móti tí ónda, sum kann vera í okkum øllum, á kærleika, náði og fyrigeving.

Hann vann við at lata seg vera til láturs og við at lata seg upp í hendur teirra, ið slögu og krossfestu han, alt meðan hann bað um fyrigeving fyrri teir. Hann vann teimum ein sigur og okkum øllum. Henda sigur biður hann okkum meta, taka sum okkara.

Tað er ein so vøkur halgisøga, sum sigur frá ferðini hjá Mariu og Jósefi til Egyptalands við barninum. Nakrir ránsmenn komu fram á tæy og ætlaðu at drepa tæy og taka tað sindrið, tæy høvdu við sær. Men ein av ránsmonnum, Dismas æt hann, kundi ikki fáa eyguni av Jesusbarninum. Tað líkasum bant hann, so at hann setti seg upp ímóti, at nakar gjørdi teimum nakað. Tá ið hinir so boygdu seg fyrri kravi hansara, fór Dismas yvir til Jesusbarnið og segði: «O, tú, tað mest vælsignaða av øllum børnum, skuldi tað hent, at ein náðitið einaferð kom fyrri meg, so hav meg í huga og gloym ikki hesa løtu!»

Og halgisøgan sigur frá, at tað rann saman aftur teirra millum — á Golgatha, tí at Dismas var annar av ránsmonnum, ið krossfestir vórðu saman við Jesu. Har fekk hann fyrigeving og sálárfrið.

Ta somu fyrigeving ber hann okkum og biður okkum bera hana víðari og sjáld fyrigeva teimum, sum gera nakað ímóti okkum.

Tann sama sálárfrið gevur hann okkum í okkara møddu hjørtum.

Amen.